

ZARZĄDZENIE

Dnia 26 października 2022 r.

W związku z wnioskiem obrońcy skazanych o zbadanie spełnienia przez **SSN Igora Zgolińskiego** wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących powołaniu i postępowania po powołaniu, który wpłynął do Sądu Najwyższego w dniu 17 października 2022 r. i został przekazany przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego do Izby Karnej w dniu 18 października 2022 r., na podstawie art. 429 § 1 k.p.k. w zw. z art. 29 § 6 i n. uSN, stwierdziwszy, że:

- wniosek pochodzi od strony postępowania przed Sądem Najwyższym – skazanych E. P., F. Z., M. Z., D. Z., K. Z. i W. G. (art. 29 § 7 uSN),
- został sporządzony, podpisany i wniesiony przez obrońcę skazanych – adw. A. H. (art. 87¹ § 1 k.p.c. w zw. z art. 29 § 8 zd. czwarte uSN),
- z zachowaniem terminu tygodniowego (art. 29 § 8 zd. pierwsze uSN; k. 8 akt sprawy) i
- czyni zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego (art. 119 § 1 k.p.k. w zw. z art. 29 § 9 i 24 uSN), a także
- zawiera żądanie stwierdzenia, że w sprawie zachodzą wobec SSN Igora Zgolińskiego przesłanki wskazane w art. 29 § 5 uSN, które mogą powodować, że w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy (art. 29 § 9 pkt 1 uSN) oraz
- nie przytacza okoliczności uzasadniających żądanie w zakresie wskazania okoliczności związanych z powołaniem na pełniony urząd oraz sposobu postępowania Sędziego po powołaniu, a także
- nie wskazuje natomiast, jak w okolicznościach tej sprawy ewentualne naruszenie standardu niezawisłości lub bezstronności mogłoby wpływać na jej wynik,

- 1) wnioski odrzucić;
- 2) odpis zarządzenia doręczyć obrońcy i skazanym oraz dołączyć do akt I KK 398/22;
- 3) o wniosku i o wydanym zarządzeniu zawiadomić SSN Igora Zgolińskiego;
- 4) zakreślić sprawę w repertorium KB jako zakończoną w inny sposób;
- 5) z uwagi na to okoliczności wskazywane w uzasadnieniu wniosku, związane z treścią zarzutu podniesionego w kasacji oraz podobieństwem sytuacji powołania na urząd sędziego Sędziego Igora Zgolińskiego wniosek potraktować jako wniosek o wyłączenie sędziego złożony w związku z okolicznościami, o jakich mowa w art. 41 k.p.k. i zarejestrować go w kontrolce rozstrzygnięć incydentalnych i jako takiemu nadać dalszy bieg.

Prezes SN Michał Laskowski

UZASADNIENIE

Choć Kodeks postępowania karnego nie przewiduje w niniejszym wypadku obowiązku sporządzenia uzasadnienia, gdyż zarządzenie to jest niezaskarżalne (por. art. 99 § 2 k.p.k.), to sporządzenie pisemnych motywów było konieczne zarówno z uwagi na to, że procedura określona w art. 29 § 5-24 uSN jest *novum* w polskim systemie prawa i konieczne stało się wyjaśnienie kilku kwestii z nią związanych, jak i z tego powodu, że strona powinna w tej sytuacji poznać powody, choćby skrótowo przedstawione, dla których złożony w jej imieniu wniosek nie zostanie rozpoznany.

Obrońca skazanych wniósł o zbadanie spełnienia przez Sędziego Igora Zgolińskiego wymogów niezawisłości i bezstronności.

Wniosek obrońcy skazanych, złożony w prawem określonym terminie, spełnia wymogi przewidziane w procedurze karnej dla pisma procesowego oraz zawiera żądanie stwierdzenia, że w sprawie zachodzą wobec SSN Igora Zgolińskiego przesłanki wskazane w art. 29 § 5 uSN, które mogą powodować, że w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu

niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy. W uzasadnieniu wniosku jednak, poza odwołaniem się do treści wniesionej w niniejszej sprawie kasacji, jak i tezy uchwały połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 20 stycznia 2020 r., jak postanowienia Sądu Najwyższego wydanego w sprawie I KZ 29/21 oraz orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw w Człowieka w Strasburgu w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce, obrońca nie zechciał przytoczyć jakichkolwiek okoliczności faktycznych związanych z powołaniem na urząd sędziego czy też późniejszego postępowania Sędziego Igora Zgolińskiego, a także tego, jak zaszłości te mogłyby doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy przy uwzględnieniu okoliczności dotyczących uprawnionego i samej sprawy. Elementy te stanowią obligatoryjne części konstrukcyjne wniosku, a ciężar ich powołania i przedstawienia dowodów ciąży na wnioskodawcy. Brak takich elementów skutkować musiał odrzuceniem wniosku.

W niniejszej sprawie brak było podstaw, aby o odrzuceniu wniosku zawiadomić Okręgową Radę Adwokacką. Artykuł 29 § 11 uSN przewiduje co prawda obligatoryjne zawiadomienie organu samorządu zawodowego w razie odrzucenia wniosku złożonego w postępowaniu przed Sądem Najwyższym. Przepis ten jednak odnosi się wyłącznie do pełnomocników, nie obejmuje swoim zakresem obrońców.

Zawiadomienie, o jakim tu mowa, nie tylko nie ma pozytywnego – co oczywiste – ale nawet neutralnego wydźwięku. Jego celem nie jest przecież wyrażenie pochwały co do postawy adwokata lub radcy prawnego czy tylko zawiadomienie o fakcie złożenia wniosku, a poinformowanie o nieprofesjonalnym sposobie wykonywanej przez pełnomocnika strony albo innego uczestnika postępowania reprezentacji w postępowaniu przed najwyższą instancją sądową. Ma to z kolei doprowadzić odpowiednie organy samorządu zawodowego co najmniej do oceny sposobu wykonywania zawodu radcy prawnego lub adwokata i rozważenia zainicjowania procedur dyscyplinarnych.

Skoro więc zawiadomienie takie może, z samej istoty tej instytucji, prowadzić do pociągnięcia pełnomocnika będącego adwokatem lub radcą prawnym do odpowiedzialności typu represyjnego, to stosowanie art. 29 § 11 uSN w drodze analogii do niewskazanych w tym przepisie obrońców nie jest możliwe (nawet jeżeli takie rozróżnienie prowadziłoby nieuchronnie do stwierdzenia naruszenia wynikającej z art. 32 Konstytucji zasady równości wobec prawa obrońców i pełnomocników). Wykładnia rozszerzająca użytego w tym przepisie pojęcia „pełnomocnik” nie jest z kolei możliwa, gdyż przeczyłoby to racjonalności ustawodawcy i wynikającemu z niej zakazowi wykładni homonimicznej, zabraniającemu w obrębie danego aktu lub gałęzi prawa nadawania tym sam zwrotom odmiennego znaczenia. Sam prawodawca w ustawie o Sądzie Najwyższym rozróżnia bowiem role procesowe, jakie w postępowaniu przed tym Sądem mogą pełnić adwokaci i radcowie prawni, wskazując wyraźnie w art. 85 § 2 uSN zarówno pełnomocników, jak i obrońców. Brak jest w takiej sytuacji jakichkolwiek racjonalnych podstaw, aby w wypadku art. 29 § 11 uSN sformułowanie „pełnomocnik” rozumieć szerzej aniżeli w art. 85 § uSN, jako obejmujące także obrońcę.

Na marginesie odnotować już tylko można, że w postępowaniu przed sądami powszechnymi i wojskowymi, choć złożenie przez pełnomocnika wniosku niedopowiadającego analogicznym wymogom jak w ustawie o Sądzie Najwyższym (choć w postępowaniu przed tymi sądami ustawa nie wprowadza obowiązkowego zastępstwa procesowego stron albo innych uczestników postępowania), nie jest obwarowane bezwzględną sankcją obligatoryjnego zawiadomienia organów samorządu zawodowego, do którego należy pełnomocnik (por. art. 42a usp i art. 23a usw).

W takiej sytuacji w postępowaniu prowadzonym przed Sądem Najwyższym na podstawie przepisów Kodeksu postępowania karnego zawiadomienie organu samorządu zawodowego, do którego należy obrońca, w razie złożenia przez niego wniosku o przeprowadzenie testu niezależności, który został odrzucony (art. 29 § 10 uSN), możliwe jest jedynie w razie stwierdzenia przesłanek określonych w art. 20 § 1 k.p.k., a te w niniejszej sprawie nie zostały spełnione.

Z uwagi na to, że treść uzasadnienia wniosku wskazuje na to, że obrońca skazanych chciałby doprowadzić do wyłączenia sędziego nie z uwagi na okoliczności wskazane w art. 29 § 5 i 6 uSN, ale z uwagi na zaszłości związane z materią będącą przedmiotów zarzutów, wniosek ten należało potraktować jako wniosek o wyłączenie sędziego w trybie art. 41 § 1 k.p.k. (i jako taki powinien być zostać od samego początku w tej sprawie złożony) i jako takiemu nadać dalszy bieg.

Na niniejsze zarządzenie nie przysługuje zażalenie. Co prawda, odmowa przyjęcia środka odwoławczego jest w postępowaniu karnym zaskarżalna (art. 429 § 2 k.p.k.), a skoro do rozpoznania wniosku stosuje się przepisy o zażaleniu z procedury, w której wniosek taki został złożony, to *prima vista* mogłoby się wydawać, że na zarządzenie o odrzuceniu wniosku można wnieść środek zaskarżenia (właśnie stosowany odpowiednio art. 429 § 2 k.p.k. w zw. z art. 29 § 24 uSN). Tak jednak nie jest, albowiem ustawa wyłącza co do zasady możliwość wniesienia zażalenia na postanowienia i zarządzenia wydane przez albo w Sądzie Najwyższym (art. 426 § 1 k.p.k. także w związku z treścią art. 466 § 1 k.p.k. i art. 29 § 24 uSN), chyba że przepis szczególny wyraźnie przewiduje możliwość wniesienia zażalenia od zarządzenia czy postanowienia wydanego w Sądzie Najwyższym. Ani art. 429 § 2 k.p.k., ani przepisy znowelizowanego art. 29 uSN takiej możliwości natomiast nie przewidują.

[as]